

Астахова Ірина Едуардівна
*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки і менеджменту
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця;*

Добринь Світлана Володимирівна
*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки і менеджменту
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-291-6-14>

ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМИ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ

Інтеграція України в глобальний простір спонукає підприємців співпрацювати з бізнес-структурами за кордоном, тим самим розвиваючи міжнародний бізнес. Вихід вітчизняних підприємств на міжнародний ринок має досить складний характер і вимагає системного підходу до формування та реалізації міжнародної інтеграційної стратегії в процесі забезпечення розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Розглянувши та систематизувавши обґрунтування перспективних інноваційних напрямків стратегічного управління, що сприяють ефективному розвитку міжнародного бізнесу, можна виділити найбільш важливі серед них: перспективна бізнес-ідея; реальна стратегія розвитку; колектив талановитих працівників; наявні фінансові ресурси.

На практиці ми спостерігаємо ситуацію, в якій підприємці зосереджуються на двох ключах успіху: пошуку перспективної бізнес-ідеї та фінансових ресурсів для її реалізації. На погляд автора, саме недооцінка двох інших важливих факторів не дозволяє досягти очікуваних результатів [1, с. 125].

Важливою частиною загальної системи управління на підприємствах сьогодні є стратегічний менеджмент. Він включає стратегічний аналіз, планування, безпосередньо розробку стратегії розвитку, її реалізацію та моніторинг.

В американській моделі системи управління власник компанії контролює виконання стратегії розвитку, але у великих компаніях такі рішення узгоджуються Радою директорів. Загально в світі визнають

моделі ефективного управління, засновані на моделях General Electrics, Walmart, Coca-Cola та інших великих американських компаній. У великих українських компаніях останнім часом з'явилися моделі, схожі на європейські. Однак однією з проблем, пов'язаних із процесом економічного розвитку суб'єктів господарювання в Україні, є низький рівень культури стратегічного управління. Більшість підприємств, установ та організацій нашої країни не мають реальної стратегії, яка визначає напрям розвитку. Багато підприємств ставлять перед собою однакову мету – отримувати дохід, і вони не хочуть деталізувати конкретні сфери досягнення цієї мети [2, с. 17].

Усі етапи стратегічного управління здійснюються в певному порядку. Якщо попередній крок не виконаний, не повністю виконаний або неналежним чином, то наступний не дасть очікуваних результатів. Сучасна теорія та практика стратегічного управління представлена низькою методів стратегічного аналізу, більшість з яких побудовані у вигляді матриць. Кожна матриця описує конкретні параметри компанії чи середовища.

Для організації та проведення всебічного стратегічного аналізу було обґрунтовано класифікацію методів матриці стратегічного оцінювання у межах трьох аналітичних рівнів (рис. 1).

Деякі з матриць мають шаровий тип, тобто охоплюють характеристики різних рівнів, наприклад, матриця SWOT, показує сильні та слабкі сторони компанії (мікрорівень) та можливості та загрози зовнішнього середовища (макрорівень). Безсумнівно, матричну діагностику перспектив зовнішньоекономічної діяльності підприємства слід розпочинати з аналізу макросередовища, оскільки він забезпечує розгорнуту оцінку перспектив подальшого розвитку діяльності підприємства.

PEST-аналіз було обрано з усіх відомих методів матричного аналізу, оскільки він забезпечує розгорнуту оцінку перспектив розвитку зовнішньоекономічної діяльності українських підприємств [3, с. 307].

Раціональний підхід до стратегічного планування зовнішньоекономічної діяльності повинен включати наступні організаційні принципи [4, с. 221]:

- складання керівництвом компанії стратегічного плану розвитку не менш, ніж на три роки, за умови систематичного перегляду актуальності цілей;

- організація комплексного стратегічного аналізу на мікро-, мезо- та макрорівні (систематично);

– одночасне використання декількох методів матричного стратегічного аналізу для забезпечення різнобічного моніторингу, включаючи ті, що застосовуються на підприємствах потенційних закордонних партнерів, а також PEST-аналіз;

– проведення проміжної оцінки щодо досягнення стратегічних цілей з використанням методів матричної оцінки.

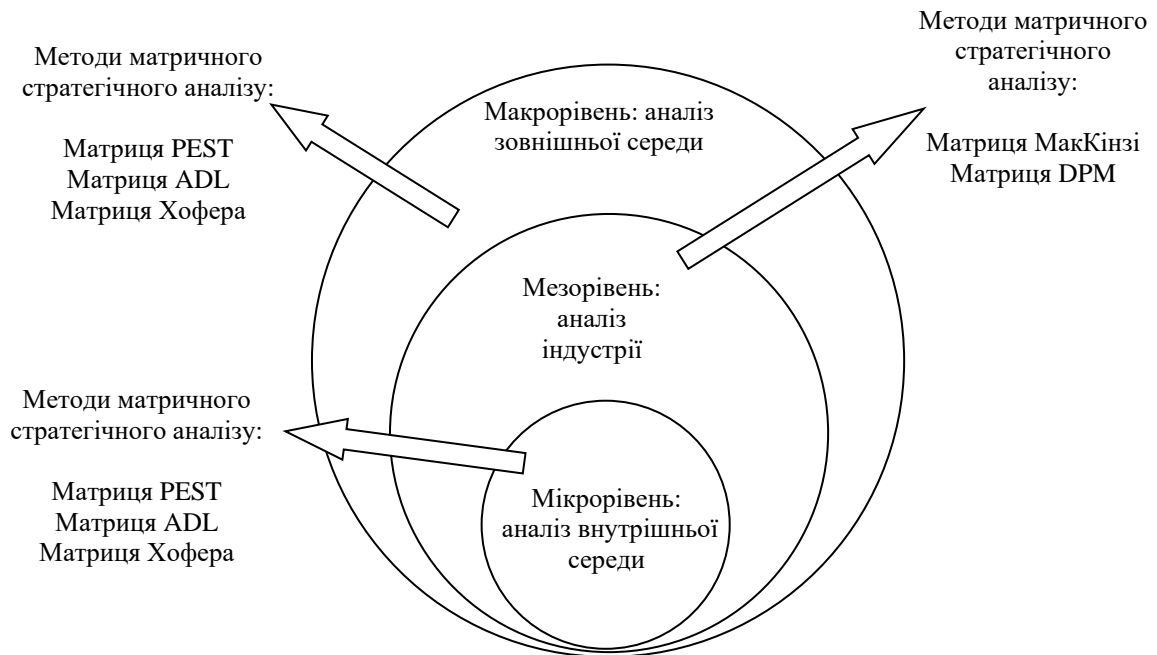

Рис. 1. Класифікація матричних методів стратегічного аналізу на різних рівнях функціонування підприємства

Таким чином, розглянувши та проаналізувавши сучасну методіку стратегічного управління у відповідності до міжнародних вимог та потреб управлінців як в Україні, так і партнерів за кордоном, обґрунтовано інноваційні напрями розробки стратегій розвитку підприємств на міжнародній арені. Алгоритм стратегічного управління з використанням широкого спектру методів матричного оцінювання на етапі стратегічного аналізу та застосування організаційних принципів може забезпечити високу ефективність у процесі визначення та реалізації стратегії розвитку компанії. Саме активізація досліджуваного процесу, якщо буде вирішено низку економічних, технологічних та політичних питань, вказує на перспективи розвитку зовнішньоекономічної діяльності українських підприємств.

Література:

1. Липов В. В. Глобальна економіка : навчальний посібник: у 2-х частинах. Частина 1. Теоретичні засади глобальних досліджень. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 228 с.
2. Прохорова В. В. Стратегічний аналіз авіабудівних компаній на основі технології SWOT та PEST-аналіз. *Управління розвитком*. 2018. №18. С. 14–18.
3. Рибінцев В. Особливості стратегічного аналізу середовища для українських виноробних підприємств та ринкові умови. *Регіональне економічне моделювання*. 2019. № 1. С. 303–309.
4. Ткачук Я. SWOT-аналіз: аналіз і розробка ринкової стратегії компанії. Молодь, освіта, наука, культура і національна самосвідомість в умовах європейської інтеграції: зб. матеріалів XIII Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 13–14 травня 2018 р. У 2-х т. / Редкол.: Тимошенко І. І. та ін. Київ : Видавництво Європейського університету, 2010. Т. 1. С. 220–222.